

**Estimeret jobomfang af udflytningen af danske
slagteriarbejdspladser 2003-2014**

CCWS Forskningsnotat 2012

OPDATERET VERSION: November 2014
– opdateret med tal for udflytning 2012-2014

Bjarke Refslund

Centre for Comparative Welfare Studies
Working Paper
Editor: Per H. Jensen
E-mail: perh@dps.aau.dk

www.ccws.dk

Working papers may be ordered from:
Inge Merete Ejsing-Duun
Fibigerstræde 1
9220 Aalborg Ø

E-mail: ime@dps.aau.dk

Tlf: (+45) 99 40 82 18
Fax: (+45) 98 15 53 46

Layout: Inge Merete Ejsing-Duun

Print: Uni-Print, AAU
Aalborg 2014

ISBN: 978-87-92174-67-7

ISSN: 1398-3024-2014-86

Estimeret jobomfang af udflytningen af danske slagteriarbejdspladser 2003-2014

CCWS Forskningsnotat 2012

OPDATERET VERSION: November 2014
– opdateret med tal for udflytning 2012-2014

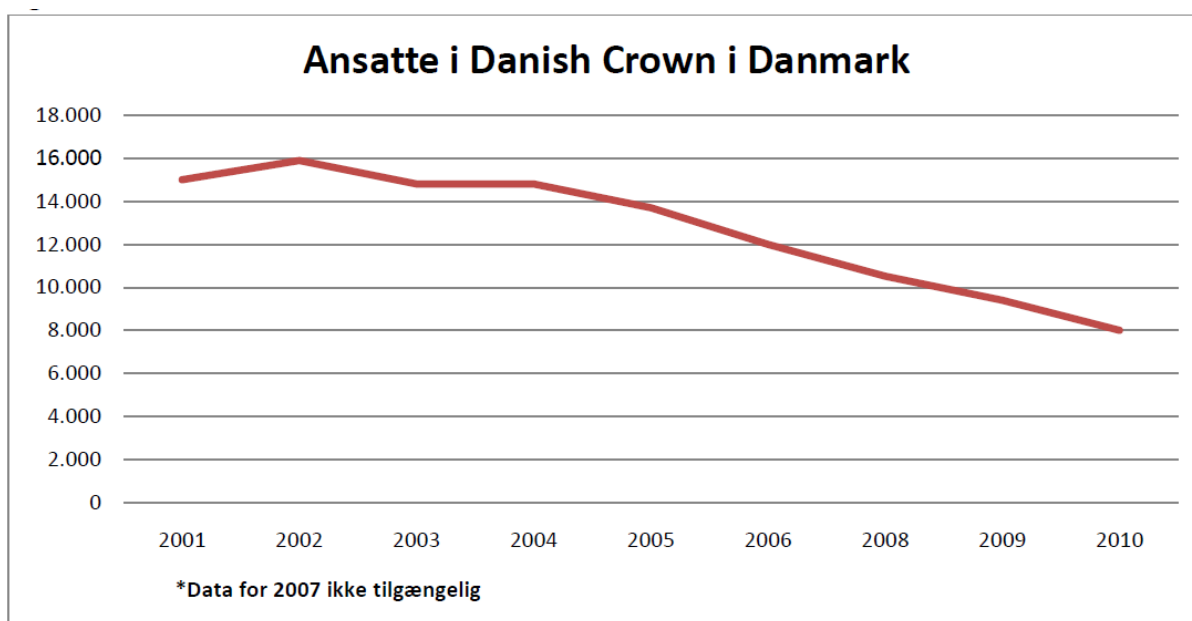
Bjarke Refslund
Centre for Comparative Welfare State Studies (CCWS)
Institut for Statskundskab
Fibigerstræde 1, 9220 Aalborg Ø
25144980
Kontakt: bref@dps.aau.dk

Faldende beskæftigelse på de danske svineslagterier

Beskæftigelsen i den danske slagterisektor og ikke mindst hos Danish Crown, som er den altdominerende aktør i den danske svineskødssektor, er reduceret meget markant siden 2002 (Refslund, 2011, 2012, 2013). Danish Crown har mellem 2005 og 2010 afskediget næsten 6000 medarbejdere i Danmark, som figur 1 viser. Beskæftigelsen i branchen er samlet reduceret fra ca. 14.000 omkring årtusindeskiftet til ca. 7.000 i 2013 (Landbrug & Fødevarer, 2014).

Figur 1: Ansatte i Danish Crown i Danmark 2001-2010.

Kilde: Danish Crown årsrapport, flere årgange.

Helt overordnet kan der påpeges tre faktorer, der har medvirket til nedlæggelsen af arbejdspladser i branchen: Den teknologiske udvikling (effektiviseringer og automatiseringer), faldende produktion samt udflytning af arbejdspladser. Den teknologiske udvikling har sammen med løbende centraliseringer betydet en række markante produktivitetstigninger i den danske slagterisektor, hvilket har medført en faldende efterspørgsel efter arbejdskraft i sektoren. De danske svineslagterier er blandt de allermest avancerede og teknologisk førende i verden, og produktionen er løbende blevet effektiviseret bl.a. med nye arbejdsmetoder og øget brug af maskiner samt de senere år også robotteknologi til fx at flække slagtekroppen (Hamann 2009: 49). Alene siden 2005 har Danish Crown lukket anlæg i Skive, Hurup, Bjerringbro, Viborg, Holstebro, Hjørring, Grindsted, Vojens, Rødding, Vejle, Odense, Hadsund, Esbjerg samt Holbæk, og dertil kommer reduktioner af aktiviteten i Skærbæk. Der er tidligere lukket anlæg i bl.a. Brønderslev (2005), Nørre Sundby (2004) og Lemvig (2001). Derudover er Danish Crown i Faaborg under lukning frem mod 2016, hvor størstedelen af produktionen flytter til Cornwall i Sydengland.

Der er siden 2003¹ udflyttet en ikke ubetydelig mængde arbejdspladser fra den danske svinekødssektor til primært Tyskland, men også England og Polen. Samlet anslås omfanget at være minimum mellem 2000 og 2400 slagteriarbejdspladser², som er nedlagt i Danish Crown i Danmark som følge af udflytning. Danish Crown har også en større oksekødsafdeling, men disse har dog ikke været ramt af udflytning i noget videre omfang. Derfor er det kun udflytning fra danske svineslagterier, der er indeholdt i denne analyse. Disse udflytninger af arbejdsopgaver har hovedsagligt været drevet af ønsket om at reducere omkostninger. Det drejer sig primært om udbening og udkærning samt andet arbejdsintensivt forædling af dansk-slagt svineköd, som er udflyttet til Danish Crowns opkøbte anlæg i primært i Tyskland, men også Polen og England samt forædling i Danish Crowns datterselskab Tulip (Strandskov 2011: 770–75; Refslund, 2012, 2013). Det andet store danske andelsslagteri Tican (som dog er væsentligt mindre end Danish Crown, men internationalt set en mellemstor aktør) har ikke direkte udflyttet arbejdspladser ifølge fællestillidsmand Peter Uno Andersens vurdering³. Der kan dog være tale om et mindre antal arbejdspladser. Udover Tican er der ingen større slagterivirksomheder, hvor udflytning i større omfang er relevant, derfor er fokus her udelukkende på Danish Crowns udflytning.

Udflytning fra Danish Crown

I 2003 købte Danish Crown en udbeningsfabrik i Boizenburg i Tyskland og flyttede en del af udbeningen dertil, som det ifølge Danish Crown ikke længere var muligt at fastholde i Danmark pga. omkostningsniveauet (Danish Crown årsrapport 2003:11), blandt andet blev udbeningen i Slagelse lukket som følge af købet af Boizenburg. Udflytningen af danske slagteriarbejdspladser tog for alvor fart året efter (2004) med Danish Crowns opkøb af den nordtyske svineködsvirksomhed Oldenburger Fleischwaren, hvortil produktionen fra fabrikkerne i Viby, Ringsted og på Vejle havn efterfølgende blev udflyttet, og de danske anlæg blev lukket (Danish Crown årsrapport 2004/2005:26). Senere erhvervede Danish Crown et anlæg i Kolo, Polen, hvor til især udbening er flyttet løbende. En mindre del af produktionen som tidligere lå i Danmark er flyttet til England. Der er også forholdsvis stor lønforskel til England, bl.a. fordi der også benyttes kolonnefolk (se Refslund, 2012, 2013 for uddybning af kolonnearbejdet), dog ikke i samme omfang som i Tyskland, men ved den forstående lukning i Faaborg flyttes ca. 400 produktionsarbejdspladser til England. Herudover er fokus på udflytningen til især Tyskland men også Polen, som tegner sig for langt størstedelen af de udflyttede arbejdspladser. Det er danskslagtede svin, som Danish Crown og datterselskabet Tulip, Danish Crown-koncernens forædlingsdel, får udbenet og forædlet i Tyskland og Polen. Så ved at sætte et tal

---

¹ Vurderingen er at der inden 2003 ikke er udflyttet danske slagteriarbejdspladser i den forstand.

² Inklusive de forstående udflytninger fra Faaborg til England.

³ Telefoninterview 6.juli 2011

på, hvor mange der er beskæftigede med udbening, forædling samt udskæring af dansk kød i Tyskland og Polen, kan man få et estimat på omfanget af udflytningen, selvom udflytningen ikke er én til én. Der opnås ofte yderligere effektiviseringsgevinster ved udflytning, fx afvikling af ældre og mindre slagteanlæg. Derfor er estimatet i dette notat et minimumsomfang.

Danish Crown havde tidligere samlet ca. 1000 ansatte i Tyskland og Polen fordelt på følgende anlæg; Boizenburg: 300 medarbejdere, Oldenburg: 335 medarbejdere samt Kolo: 250 medarbejdere⁴. Dertil kommer Danish Crown i 2010 opkøbte det fjerde-største tyske slagteri D&S Fleisch (nu Danish Crown Fleisch) i Essen med 1.300 medarbejdere. Der er pt. indtil videre ikke direkte udflyttet aktiviteter til Essen. Sideløbende med udflytning fra Danish Crown har det 100 % Danish Crown ejede datterselskab Tulip også udflyttet aktiviteter til Tyskland. Hele udflytningsbølgen fra Danish Crown startede for alvor med udflytning fra Tulip bl.a. i Ringsted 2004 (Refslund, 2012). Ifølge Tulip beskæftiger de ca. 850 inklusiv kolonnefolk på tre anlæg i Tyskland. Af disse er 238 ansat på anlægget i Dinklage, som først er erhvervet i 2010. Derfor er det meget begrænset, hvad der er udflyttet til Dinklage, idet der ikke er udflyttet arbejdsopgaver i større omfang i perioden. Derfor anslås omfanget af Tulips udflytning til lidt over 600 arbejdspladser, der er flyttet fra Danmark til Tyskland. Det giver en samlet udflytning over 1600 medarbejdere plus et mindre antal på 100-200 arbejdspladser, der er flyttet til England. Grundet usikkerhed med omfanget af jobs, der er flyttet direkte som følge af udflytning skønnes det samlede antal arbejdspladser, der er nedlagt i Danish Crown koncernen i Danmark i perioden 2003 til 2012 at være minimum i størrelsesordenen 1600-2000 arbejdspladser. Der til skal lægges ca. 430 arbejdspladser som flytter fra Faaborg til Cornwall i Sydengland i 2016. Så samlet når estimatet i 2014 op på 2000-2400 arbejdspladser. Siden 2009 er der kun i begrænset omfang indtil 2014 udflyttet jobs direkte i forbindelse med danske virksomhedslukninger, udflytningens omfang synes til dels at have nået et vist niveau, hvor mange af de opgaver, der er interessante for Danish Crown at flytte, allerede er flyttet ud. En høj veterinær standard og dermed godkendelse til især det japanske og det amerikanske marked betyder, at det er blevet væsentligt sværere for Danish Crown at udflytte yderligere aktiviteter fra de danske svineslagterier.

Kronologisk gennemgang af lukninger samt udflytning af arbejdspladser⁵

Til at supplere det ovenstående skøn er der her lavet en kronologisk gennemgang af lukninger og udflytninger af arbejdspladser fra Danish Crown i Danmark. Det samlede jobtab på hvert enkelt

---

⁴ Kilde: Danish Crowns hjemmeside (15.8.2012)

⁵ Vurderingen dækker kun svinekødsbranchen.

anlæg er angivet således (*samlet/heraf udflyttet*⁶). Heraf er de udflyttede job opgjort i et samlet årligt job tab. Tallene for lukkede arbejdspladser kan ikke blot lægges sammen til et samlet udflytningstal, da flere aktiviteter og dermed jobs ofte er overført til andre danske anlæg eller der er opnået produktivitetstgevinst i forbindelser med lukningen, der gør at man ikke slutte fra antallet af mistede jobs til udflyttede jobs. For en samlet vurdering i udviklingen i beskæftigelsen i Danish Crown se figur 1. Vurderingen bygger på følgende kilder dels pressedækning af de faktiske lukninger, litteraturen (især Strandskov, 2011), Danish Crowns egne pressemeddelelser (bl.a. på deres hjemmeside) samt interviews i branchen med både arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter. Der kan være diskrepans mellem enkelte kilder, idet nogle opgiver datoen for den faktiske lukning, mens andre er datoen, hvor beslutning om at lukke er offentliggjort.

Kronologisk gennemgang af udflytningen af danske svineslagteriarbejdspladser fra Danish Crown (herunder Tulip):

2003⁷:

Opkøb af anlæg i Boizenburg, Tyskland.

Slagelse lukkes og flyttes til Boizenburg (**65 arbejdspladser**).

Samlet 2003: (65 arbejdspladser)

2004:

Opkøb af anlæg i Oldenburg, Tyskland.

Lukning af Nørre Sundby: (525/ **ca. 50 arbejdspladser**)

Lukning af Tulip i Viby (**100 arbejdspladser**)

Lukning af Tulip Vejle Havn (**ca. 245 arbejdspladser**)

Lukning af Tulip Ringsted: (300/ **140 arbejdspladser**)

Lukning af Brønderslev (65/**50 arbejdspladser**)

Lukning af Bjerringbro (ca. 480 arbejdspladser)

Samlet 2004 (585 arbejdspladser)

---

⁶ Dog således at hvis alle arbejdspladser er udflyttet er der blot angivet et tal.

⁷ Vurderingen er, at der inden 2003 ikke er udflyttet nogen danske svineslagteriarbejdspladser.

2005:

Lukning af Hjørring (450/100 arbejdspladser)

Lukning af Odense (850)

Lukning af Holbæk (150)

Samlet 2005: (100 arbejdspladser)

2006:

Opkøb af anlæg i Kolo, Polen

Lukning af Grindsted (600-700/100 arbejdspladser)

Samlet 2006 (100 arbejdspladser)

2007:

Lukning af Skive (300 arbejdspladser).

Lukning af Viborg: (121/90 arbejdspladser)

Lukning af Tulip Brabrand. Skinkeproduktionen flytter til Tyskland (190 arbejdspladser)

Samlet 2007 (280 arbejdspladser)

2008:

Udbening af forender fra Skærbæk udflyttet (50 arbejdspladser)

Hurup (150/50 arbejdspladser)

Lukning af udbeningsafdelingen i Nykøbing Mors (324/200 arbejdspladser)

Tulip Sdr. Borup: (18 arbejdspladser udflyttet)

Lukning af Vojens: (452 arbejdspladser)

Samlet 2008: (318 arbejdspladser)

2009:

Rødning: Produktionen delvis flyttet til Tyskland og delvis til Esbjerg (308 berørt i Rødning plus 90 i Esbjerg) (**Samlet 300 arbejdspladser udflyttet**)

Lukning af Holstebro (463 arbejdspladser)

Lukning af Sdr. Borup (Tulip) (170/50 arbejdspladser)

Samlet 2009 (350 arbejdspladser)

2010

Umiddelbart ingen direkte udflytning.

2011

Umiddelbart ingen direkte udflytning.

2012:

Lukning af Hadsund (110 arbejdspladser).

Lukning af Esbjerg (450 arbejdspladser)

2013:

Umiddelbart ingen direkte udflytning.

2014:

Lukning af Tulip Faaborg (72 arbejdspladser)

Forstående lukning af Faaborg i 2016 (**430 arbejdspladser**)

I alt samlet udflyttet jf. ovenstående:

2110 danske jobs.

Konklusion:

Samlet ligger vurderingen i begge de overstående opgørelsesmetoder i omegnen mellem 2000 og 2400 arbejdspladser der i perioden 2003 til 2014 er udflytter fra Danish Crowns danske produktionsanlæg til udenlandske produktionssteder primært i Tyskland, men også England og Polen.

Litteraturliste:

Danish Crown årsrapport (flere årgange). Randers: Danish Crown.

Hamann, Karen. 2009. *Analyse af den tyske svineslagterisektor. Priser, omkostninger og konkurrencekraft*. Hellerup: Institutet for Fødevarerstudier & Agroindustriell Udvikling IFAU.

Landbrug og fødevarer. 2014. *Statistik 2013 – Svinekød*. Copenhagen: Landbrug & Fødevarer

Refslund, Bjarke. 2011. *Offshoring of Danish slaughter house jobs*. Unpublished master thesis. Department of Political Science. University of Aarhus.

Refslund, Bjarke. 2012. «Offshoring Danish slaughterhouse jobs to Germany – regional effects and challenges to workers organisation». *Work Organisation, Labour and Globalisation*. 6(2): 113-129.

Refslund, Bjarke. 2013. "Udflytning Af Danske Slagteriarbejdspladser? Europæisk Pres På Det Danske Arbejdsmarked." *Tidsskrift for Arbejdsliv* 15(1): 52–71.

Strandskov, Jesper. 2011. *Konkurrence og koncentration - Svineslagteriernes fusionshistorie 1960-2010 Bind II*. Odense: Syddansk Universitetsforlag.